

GEVONDEN

Het bordje links is het eerste object van onze verzameling, we kregen het uit de erfenis van mijn grootvader wiens vader smid was op de keramiekfabriek waar hij 3 exemplaren van dit model kocht. Tot op heden zijn we ze nooit ergens anders tegen gekomen en we waren dan ook blij een exemplaar via eBay in Parijs te kunnen kopen. We hadden wel enige twijfels want het modelnummer was verschillend maar voor zover we op de foto’s konden zien was het identiek. We waren dan ook benieuwd toen het pakje aankwam om het te kunnen vergelijken. Al snel bleek dat er minieme verschillen waren, de doormeter was 1 cm kleiner en de kuip was anders gevormd. De decoratie bleek eveneens afwijkend, ook al is de tekening op het eerste gezicht haast identiek, als je nauwkeurig vergelijkt zijn sommige accenten lichtjes verschillend en minder diep gestoken. Gelukkig waren de kosten minimaal en is dit mooi vergelijkingsmateriaal. Het is tevens nog maar eens het bewijs dat er in die tijd blijkbaar vlot “plagiat” gepleegd werd, de vraag is alleen wie deed dat bij wie?

P. Thijs

LINKS: vergelijking boven – en onderzijde

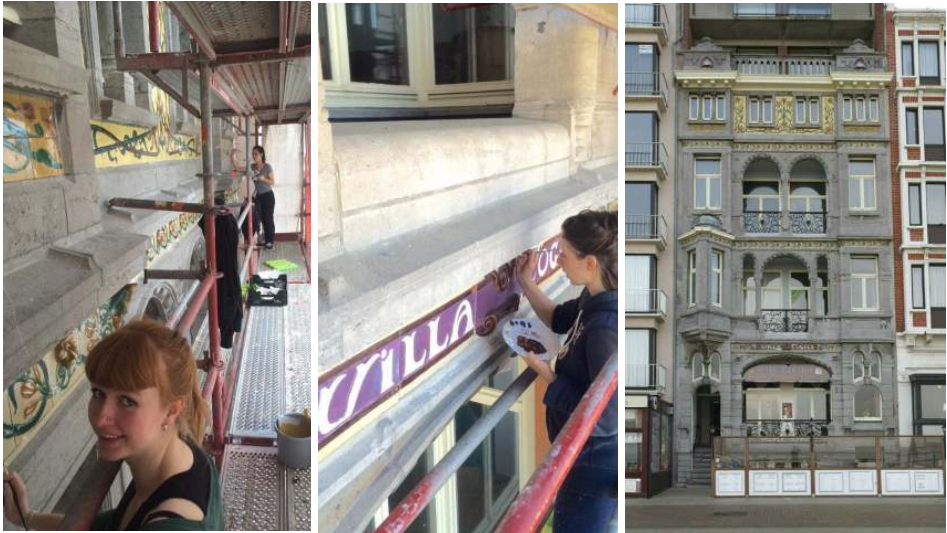
ONDER RIJ 1: detail vergelijking centraal decor

ONDER RIJ 2: detail vergelijking doorsnede en randdecoratie

BEZOCHT

Het is altijd leuk om te vernemen dat er nog mensen zijn die ons tegelpatrimonium een warm hart toedragen en er de nodige fondsen voor vrijmaken om het te onderhouden en te laten restaureren. De villa Cogels in Middelkerke is één van de laatste villa’s die aan onze Belgische kust op de zeedijken te vinden zijn. Charlot De Bisschop kreeg samen met enkele collega restauratrices de opdracht om de gevelversiering in keramiektegels een grondige opknabbeurt te geven. Bij die gelegenheid werden enkele tegels van de muur gehaald en kon de origine eindelijk bepaald worden. Neen het zijn geen Hasseltse maar ze komen ook van een Majoliques maar dan die van Brussel, die met het bijtje...

41 augustus 2016

COLOFON

Redactie: W. Liesens, P. Thijs
R. Favoreel, R. Vliegen
Eindredactie: P. Thijs
Fotografie: P. Thijs *
* (tenzij anders vermeld).

VOORWOORD

Beste vrienden,
Tijdens de algemene vergadering hebben we een herziening van onze communicatie aangekondigd en het is dan ook met enige trots dat het bestuur u met deze editie van onze nieuwsbrief een voorsmaakje kan geven van onze nieuwe huisstijl. Daar waar de vorige versie een evolutie van een basismodel was, dat sinds 2008 niet meer aangepast werd, hebben we nu gekozen om een volledig nieuwe stijl te ontwikkelen. Door het gebruik van een beperkt aantal moderne lettertypes en minder kleuren hebben we getracht om een frissere en jongere look aan de nieuwsbrief te geven. Enkele vertrouwde elementen zoals het gekrulde logo hebben we bewaard maar het werd geplaatst op een achtergrondfoto van een typisch Hasselts keramiekstuk waarin naast de “standaard” kleuren combinatie, bruin en groen ook het kenmerkend druipglazuur en de Art –Nouveau stijl in terug te vinden zijn. Ook het leescomfort werd onder de loep genomen met als gevolg dat we voortaan langere teksten in kolommen zullen zetten en niet meer over de ganse bladbreedte spreiden.
Hopelijk valt de nieuwe stijl in de smaak maar mocht er nog iets aan verbeterd kunnen worden dan horen we het graag voor we de website en de andere elementen in hetzelfde kleedje steken.

Het bestuur

ACTUEEL

Elk jaar word rond 20 juni in Hemiksem de Gilliotmarkt georganiseerd. Omdat Charlot de Bisschop er een lezing over de restauratie van het tegelpaneel “Hotel Leopold” zou geven en projectcoördinator Harry Van Royen ons eens wilde spreken, trokken secretaris en penningmeester er dit jaar naar toe. Buiten de interessante lezing konden we ook nog met een tegelverzamelaar kennismaken die naast onze medeleden Frans en Elise een stukje van zijn collectie waaronder ook Hasseltse tegels liet zien. Daarna maakten we kennis met Harry die direct van wal stak met een belangrijk project waarvan het eerste deel medio 2017 klaar moet zijn. Het betreft de ontsluiting van een omvangrijke (+/- 10.000 stuks!) tegelcollectie die mede dankzij het lobbywerk van Mario Baeck door de Koning Boudewijn stichting aangekocht werd van de Italiaanse verzamelaar Roberto Pozzo. In deze collectie, zo vertelde Harry ons, zitten tegels van zowat alle Belgische keramiekfabrieken waaronder ook een relatief groot aantal Hasseltse. De bedoeling zou zijn dat elke fabriek tijdens de volgende Gilliotmarkt zou voorgesteld worden en Harry vroeg ons dan ook

om dit met de stedelijk dienst Cultuur en het Stads-mus aan te kaarten. De secretaris deed bij zijn terugkomst het nodige en kreeg snel een positief antwoord. Onze vereniging kreeg ook de vraag om dit project voor de Hasseltse keramiek te coördineren, hetgeen we met plezier zullen doen. Het wordt vast de moeite waard en zal misschien ook een gelegenheid zijn om een deel van deze rijke collectie samen te gaan ontdekken.

R. Favoreel

Hemiksem Gilliotmarkt 2016: lezing restauratie tegelpaneel Hotel Leopold

ONTDEKKING

Sinds het ontstaan van onze vereniging 15 jaar geleden en in de periode daar voor is er slechts zeer sporadisch wat documentatiemateriaal boven water gekomen. Het is dan ook altijd een beetje feest als er toch weer eens iets te voorschijn komt. Het was John Martens, de secretaris van de vzw Stadsmuseum Hasselt, die me contacteerde om te vragen of het de moeite waard was om een boekje te kopen dat blijkbaar door de Majoliques de Hasselt was uitgegeven. Ik moest daar niet lang over nadenken en overtuigde John gezien de zeldzaamheid om het zo snel mogelijk aan te kopen. Uiteindelijk kon hij het voor een snoepcent krijgen en schonk hij het aan het Stadsmus waar het nu in het archief bewaard wordt.

Van zodra dit kleinood in het Stadsmus aankwam mocht ik het gaan bekijken. Het bleek een promotie boekje te zijn uitgegeven in de context van de wereldtentoonstelling van 1897 te Brussel. Het bevat een klein vademecum van een aantal Brusselse bezienswaardigheden en theaters en was klaarblijkelijk bedoeld om de bezoekers van de wereldtentoonstelling die in Brussel verbleven enige informatie voor een nuttige besteding van hun vrije tijd te verschaffen.

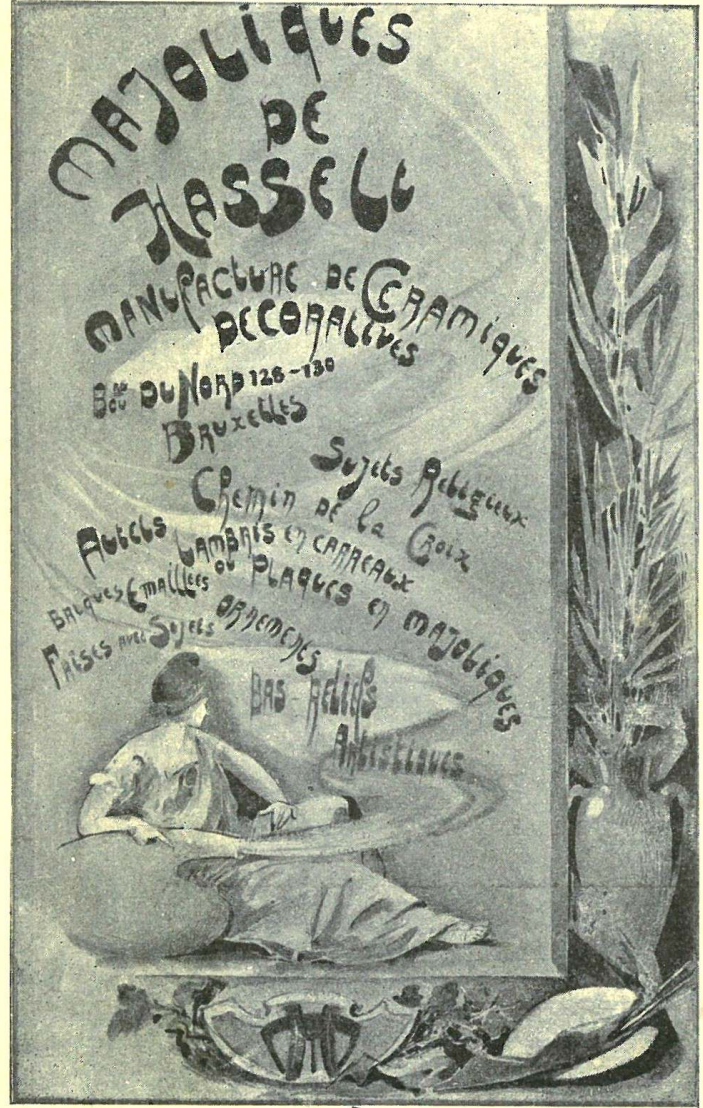
Veel extra informatie over de fabriek is er dus niet in te vinden maar het is een mooi voorbeeld van de inspanningen die men deed om de fabriek met moderne reclame-technieken in de markt te zetten en haar producten te promoten. We maken van deze vernieuwde editie graag gebruik om met dit nieuw document uit te pakken en de afbeeldingen* die voor ons interessant zijn hier te tonen. Diegenen die het boekje willen gaan bekijken nemen best contact op met Tessa Vanpaeschen in het Stadsmus. Hopelijk laat de volgende vondst niet lang op zich wachten zodat we het verhaal van de fabriek verder kunnen vervolledigen.

P. Thijs

* uitsnedes: niet proportioneel aan de bladmaat, afbeeldingen p 2 & 3: 't Stadsmus

BOVEN: Kaft voorzijde, merk op dat het aangeboden wordt door de winkels van de Majoliques en niet door de fabriek. Winkels? Waren er dan meerdere of werd dit boekje ook aangeboden in de winkels en depothouders die Hasseltse keramiek verkochten zoals deze in Verviers en Brugge om zo potentiële klanten naar Brussel te lokken?
ONDER: binnenzijde kaft en titelblad met de vermelding waar de stand van de fabriek op de tentoonstelling te vinden was en in welke groepen en klassen ze er aan deelnam.

LINKS:
de 2e pagina wordt volledig ingenomen door deze reclametekening. De tekening is vergelijkbaar met deze die in de Ravissant Catalogus op p.28 afgedrukt werd, maar ze is minder fijn gedetailleerd. De opbouw is klassiek, links onderaan een jonge vrouw gezeten achter een distilleerkolf (symbool voor de fabriek?) waaruit dampen komen waarin de productiegamma's opgesomd worden. De plaat is afgeschuind en heeft alleen een omkadering onder en rechts waardoor de illusie opgewekt wordt dat het een fragment van een groter geheel is. In de randen worden een aantal voorwerpen weergegeven waaronder een schilderspalet met penselen en een sierkruik met grote oren waarvan het model onbekend is. Opvallend is de verwijzing naar de fabricage van religieuze objecten in keramiek die op geen enkel andere bekende reclame van de fabriek voorkomt. Hierbij de vertaling van de aangeprezen producten:
"Sujets Religieux" = Religieuze beelden, afbeeldingen of voorwerpen
"Autels" = Altaren
"Chemin de la croix" = Kruisweg
Ook andere keramiektoepassingen worden opgesomd nl.:
"Lambris en carreaux" = tegel lambriseringsen
"Balques émaillées" = geëmailleerde balken? *
"Ornaments" = Ornamenten
"Frieses avec sujets" = thematische friezen
"Plaques en majoliques" = geëmailleerde (keramische) platen
"Bas reliefs artistiques" = artistieke halfreliëfs
* er werd geen vertaling voor het franse woord "balque" gevonden. Vermoedelijk Belgisch Frans voor het woord "Balk"?
ONDER LINKS:
Kaft achterzijde met de opsomming van de courante productiegroepen. Opvallend is hier het groot aantal suggesties voor de toepassing van tegelpanelen en de aparte vermelding van de architecturale keramiek waaronder gevelpanelen, ornamenten en gedecoreerde tegels. Ook de "fantasie objecten" zijn we nog niet tegen gekomen.
ONDER: een deel van het plan van de tentoonstelling waarop met de hand namen van standen werden ingevuld. Was op het ogenblik dat het boekje gedrukt moest worden de definitieve indeling nog niet bekend of kon of mocht men niet over het volledig ingevuld plan

